

INFORMACIJSKI LETAK

TOČNO, PRAVOVREMENO, INTEROPERABILNO? UPRAVLJANJE PODACIMA U POSTUPKU ZA MEĐUNARODNU ZAŠTITU

- usporedni prikaz upravljanja podacima u postupku međunarodne zaštite u Republici Hrvatskoj i državama članicama Europske Unije i Norveške

Lipanj 2021

Europska migracijska mreža izradila je sintezu izvješća EMN studije koja obrađuje tematiku upravljanja podacima u postupku međunarodne zaštite na temelju nacionalnih doprinosa EMN nacionalnih kontaktnih točaka u razdoblju 2014-2020 godine.¹ Svrha studije je istraživanje upravljanja podacima tijekom faza postupka međunarodne zaštite u državama članicama i Norveškoj komparacijom i mapiranjem pristupa upravljanju podacima. Isto tako u studiji se pristupilo detekciji proceduralnih promjena u svrhu poboljšanja razmjene podataka i njihovih posljedica na upravljanje podacima u postupku međunarodne zaštite, identificiranje nadležnih tijela, načina i trenutka prikupljanja podataka, potom se pristupilo i kategorizaciji skladištenja, razmjene i provjere kvalitete podatka i utvrđivanju postojećih mehanizama za zaštitu podataka.

Statistički podaci dobiveni su iz Eurostata, državnih tijela i drugih (nacionalnih) baza podataka.

IZJAVA O ODRICANJU ODGOVORNOSTI

Informacije u ovom letku izrađuje isključivo EMN NCP Hrvatska kako bi se istaknuli najvažniji podaci i informacije iz predmetne studije. Ovaj informacijski letak daje usporedni pregled **upravljanja podacima u postupku međunarodne zaštite u Republici Hrvatskoj i državama članicama Europske unije i Norveške**.

EMN sinteza izvješća i više informacije mogu se pronaći [ovdje](#).

PRIKUPLJANJE PODATAKA U KONTEKSTU POSTUPKA MEĐUNARODNE ZAŠTITE

Države članice Europske unije tijekom postupka međunarodne zaštite prikupljaju niz podataka različitih kategorija i formata u cilju provedbe postupka i utvrđivanja činjeničnog stanja. Međutim, kategorije podataka koje se prikupljaju u postupku, kao i vrijeme njihovog prikupljanja, razlikuje se od

jedne države članice do druge. Uvidom u studiju evidentno je da se određeni temeljni tipovi podataka prikupljaju u svim državama članicama, no načini, vršitelji, vrijeme i mehanizmi prikupljanja, obrade i skladištenja podataka se uvelike razlikuju.

¹ AT, BE, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SE, SI, SK, NO.

Prema EASO definiciji razlikuju se četiri osnovne faze postupka međunarodne zaštite: izražavanje namjere, registracija, podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu i donošenje odluke.²

Osnovne kategorije podataka koje se generalno prikupljaju u svim državama članicama i Norveškoj odnose se na podatke poput imena, datuma rođenja, državljanstva, zdravstvenog stanja, fotografija, otisaka prstiju, podataka o članovima obitelji, ranjivostima i razine obrazovanja. Ponovno prikupljanje osnovnih podataka i drugih određenih

podataka odvija se u svim fazama postupka za međunarodnu zaštitu kao mehanizam provjere kvalitete, odnosno točnosti i ispravnosti prikupljenih podataka zbog čega se primjenjuje u većini država članica i Norveškoj.³ Republika Hrvatska, kao i niz drugih država članica, ponovno prikuplja osnovne podatke i u kasnijim fazama postupka.⁴ Takav pristup je posebno istaknut u Republici Hrvatskoj u kojoj se najveći udio podataka prema ponovno prikuplja u svim fazama kao jedan od mehanizama za procjenu kvalitete podataka.

NADLEŽNOST TIJELA U PRIKUPLJANJU I OBRADI PODATAKA

Nadležna tijela uključena u faze postupka međunarodne zaštite variraju u državama članicama zbog različitih ustrojstava i podjele nadležnosti, no moguće je u osnovi razlikovati centralizirani i decentralizirani sustav prikupljanja i obrade podataka. Decentralizirani pristup prikupljanju podataka zabilježen je u nekoliko država članica, dok 8 država članica i Norveška bilježe centralizirani pristup prikupljanju podataka.⁵

Republika Hrvatska pripada skupini država koje imaju centralizirano prikupljanje podataka s

obzirom da je nadležno tijelo za prikupljanje i obradu podataka u postupku za međunarodnu zaštitu Ministarstvo unutarnjih poslova.

Međutim, potrebno je staviti u širi kontekst navedenu podjelu; unatoč činjenici da je granična policija ili lokalna policija uključena u početnim fazama postupka u većini država članica, pa tako i u Republici Hrvatskoj, u drugim državama članicama sustav je potencijalno decentraliziran jer granična, odnosno lokalna policija ne pripadaju istom tijelu kao i tijela nadležna u kasnijim fazama postupka.

PRIKUPLJANJE OBRADA I SKLADIŠTENJE PODATAKA

Unatoč povećanoj primjeni digitalizacije u postupku međunarodne zaštite u posljednjim godinama, tradicionalne metode prikupljanja i upravljanja podacima i dalje su temelj prikupljanja podataka u državama članicama i Norveškoj. Podaci o tražiteljima međunarodne zaštite primarno se prikupljaju usmenim putem (saslušanjem), potom upitnicima i elektroničkim alatima.

Pojedine države članice započele su s primjenom "nove" tehnologije u svrhu prikupljanja podataka koristeći se analizom društvenih mreža, mobilnih uređaja i alata koji počivaju na umjetnoj inteligenciji.⁶ Zanimljivo je istaknuti da se Grčka, Nizozemska i Norveška oslanjaju na online samo-registraciju u svrhu prikupljanja gotovo svih podataka tražitelja međunarodne zaštite.

Prikupljanje podataka zahtjeva i razrađeni protokol skladištenja podataka, a s obzirom da digitalne tehnologije pružaju neosporno bolje uvjete upravljanja podacima, sve države članice koriste se skladištenjem podataka u elektroničkim oblicima, odnosno digitalnim bazama podataka. Dok je u pojedinim državama članicama naglasak stavljen isključivo na digitalne baze podataka i elektroničke formate podataka, dio država članica se oslanja i na fizičke formate podatak, zbog karakteristike podataka ili uspostavljenih protokola čuvanja podataka. Republika Hrvatska bi bila upravo jedna od predmetnih država s obzirom da digitalnu bazu podataka upotpunjuje i fizičkim podacima.⁷

² EASO, 'Guidance on asylum procedure: operational standards and indicators', September 2019, https://easo.europa.eu/sites/default/files/Guidance_on_asylum_procedure_operational_standards_and_indicators_EN.pdf

³ Osim u EL, MT, LT, LV.

⁴ AT, CY, CZ, ES, HR, HU, FR, IT, LV, PT, SI, SE, SK, NO.

⁵ EE, EL, HR, IE, IT, PL, SE, SK, NO.

⁶ BE, DE, EL, FI, FR, LT, NL, PT, NO.

⁷ CY, CZ, EE, EL, FR, HR, HU, IE, IT, LU, LT, LV, MT, PL, SK.

UNAKRSNA PROVJERA PODATAKA I PROCJENA KVALITETE PODATAKA

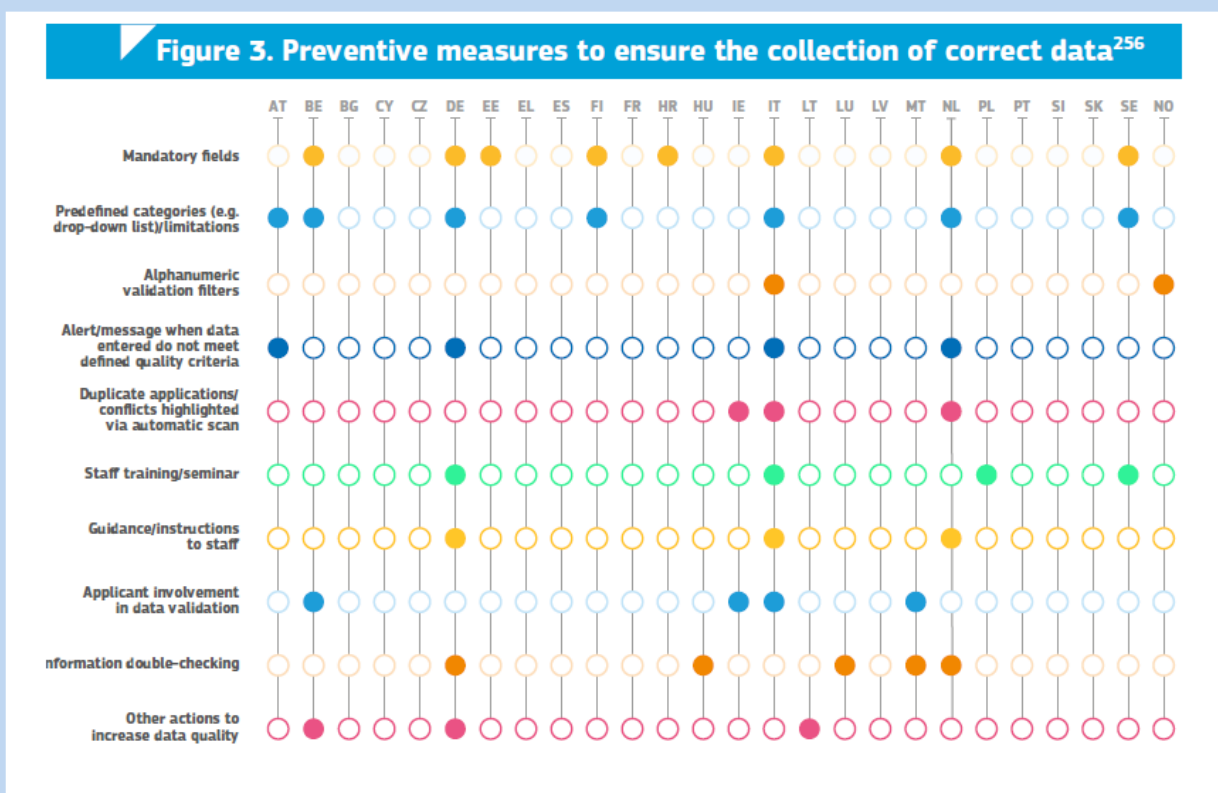
Unakrsna provjera baza podataka od iznimne je važnosti za postupak međunarodne zaštite da bi se utvrdilo činjenično stanje i spriječila zlouporabe instituta međunarodne zaštite. Većina država članica i Norveška unakrsno provjeravaju europske i nacionalne baze podataka, no manjina provjera međunarodne baze podataka.

Prilikom unakrsnih provjera baza podataka veliki udio država članica, tako i Republika Hrvatska, bilježi razne izazove s kojima se suočavaju tijekom svih faza prikupljanja i obrade podatka koji uključuju interoperabilnost baza podataka, ispravnost i točnost podataka, nedostatak dokumenata i transliteraciju.

Gotovo sve države članice i Norveška procjenjuju kvalitetu alfanumeričkih i biometrijskih podataka

tijekom postupka u odnosu na točnost, pravovremenost, potpunost, konzistentnost, duplikaciju i ispravnost (Grafikon 1). Upravljanje kvalitetom podataka može se provoditi tijekom svih faza postupka ili tijekom određenih faza. Republika Hrvatska se svrstava u skupinu država članica koje upravljaju kvalitetom podataka tijekom svih faza postupka.⁸

Studijom je ustanovljeno da postupci vršenja procjene kvalitete podataka mogu biti raznovrsni. Tako se u Švedskoj procjena kvalitete podataka izvršava putem redovnih provjera s fokusom na određene faze postupka, dok se u Sloveniji sistavne provjere vrše upotrebom posebnog softvera. Belgija pak uključuje tražitelje međunarodne zaštite u proces procjene kvalitete podataka.

Grafikon 1 – Prikaz iz studije koji vizualizira zaštitne mjere u prikupljanju podataka

Izvor: EMN Sinteza izvješća: „Točno, pravovremeno, interoperabilno? Upravljanje podacima u postupku za međunarodnu zaštitu“

⁸ AT, BE, DE, HR, IE, LV, NL, SE, NO.

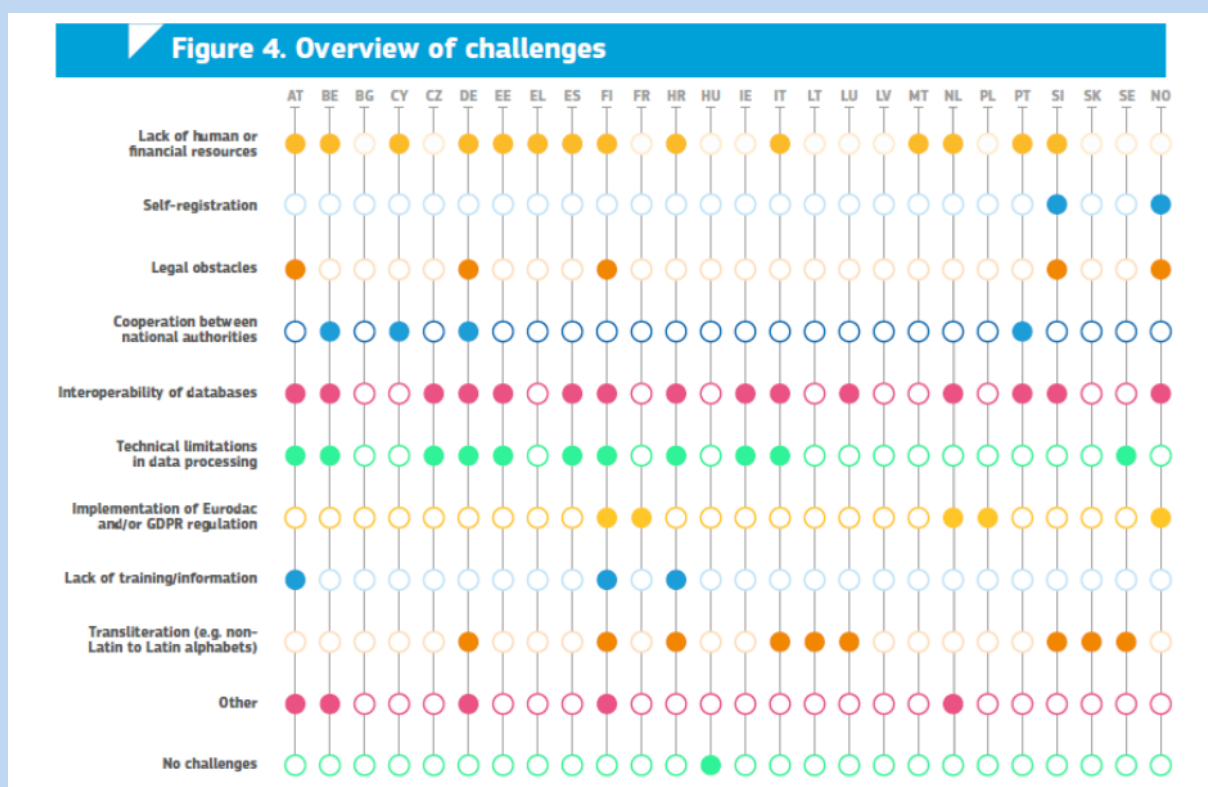
ZAŠTITNI MECHANIZMI U UPRAVLJANJU PODACIMA

Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka⁹ propisuje postojanje zaštitnih mehanizama u svrhu osiguranja prava na zaštitu podataka. U cilju poštivanja propisa navedene Uredbe, države članice su implementirale niz zaštitnih mehanizama u postupku međunarodne zaštite. Zaštitni sustav za osiguranje zakonite obrade podataka u 11 država članica i Norveškoj uspostavljen je u obliku nadzornog mehanizma tijela nadležnog za zaštitu podataka.¹⁰ Agencija za zaštitu osobnih podataka je samostalno i neovisno državno tijelo koje nadzire provedbu Opće uredbe o zaštiti u Republici Hrvatskoj.

U skladu s Uredbom tražitelji međunarodne zaštite mogu zatražiti pristup, brisanje i ispravljanje vlastitih podataka. Ovisno o državi članici zahtjev za

pristupom i izmjenom može biti osoban, elektronički ili poštanski, no određene kategorije podataka u skladu s Uredbom mogu biti izuzete od brisanja.¹¹

Većina država članica i Norveška pružaju informacije o zaštiti podataka koje se odnose na prikupljanje i obradu osobnih podataka. Pružanje obavijesti o zaštiti podataka u Republici Hrvatskoj provodi se u svim fazama postupka za međunarodnu zaštitu. Uz zakonom propisane mehanizme zaštite podataka i osiguranja prava tražitelja međunarodne zaštite, u državama članicama primjenjuju se dodatni mehanizmi zaštite podataka poput enkripcije, ograničenja pružanja podataka i ograničenja pristupa podacima. U Republici Hrvatskoj se u postupku međunarodne zaštite primjenjuju ograničenja pružanja podataka i ograničenje pristupa podacima.

Grafikon 2 – Prikaz iz studije koji vizualizira detektirane izazove koji se javljaju prilikom upravljanja podacima

Izvor: EMN Sinteza izvješća: „Točno, pravovremeno, interoperabilno? Upravljanje podacima u postupku za međunarodnu zaštitu“

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=HR>

¹⁰ BE, HR, CY, CZ, HU, IE, IT, LT, PT, SI, SK, NO.

¹¹ FI, HR, IT, LV, LU, MT, NL.

Izazovi s kojima se države članice susreću prilikom prikupljanja i upravljanja podacima u osnovi se odnose na nedostatak ljudskih i financijskih resursa, ali i interoperabilnosti baza podataka, tehničkih ograničenja i praktičnih izazova. Izazovi s kojima se suočava Republika Hrvatska usporedivi su s podacima drugih država članica što je vidljivo u Grafikonu 2.

Promjene i reforme upravljanja podacima nastupile su u većini država članica u razdoblju nakon 2014. godine.¹² Promjene se odnose primarno na digitalizaciju upravljanja podacima, primjenu GDPR-a i organizaciju, odnosno reorganizaciju baza podataka.

Pandemija uzrokovana bolesti COVID-19 utjecala je u pojedinim državama članicama i Norveškoj na adaptacije upravljanja podacima.¹³ Neke od značajnih promjena uključuju privremene suspenzije registracije tražitelja međunarodne zaštite, digitalizacije određenih procesa u postupku međunarodne zaštite te prilagođeno uzimanje biometrijskih otisaka.

---

¹² AT, BE, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IT, LV, MT, NL, PL, SE.

¹³ BE, DE, EL, FI, HR, LT, NL, SE, NO.